

A la imatge, una filera de contenidors de recollida selectiva disposada en un carrer cèntric de Terrassa. ARXIU

Nous paradigmes dels contenidors de bossa

La transposició de la directiva marc de residus és una bona ocasió per donar un salt de qualitat, amb polítiques que col·loquin la prevenció al centre de les estratègies futures

JORDI GARRIGA
BARCELONA

La directiva marc de residus 2008/98/CE s'ha de transposar enguany al cos legislatiu espanyol, tot marcant nous desafiaments, en què la reutilització, el reciclatge i la responsabilitat del productor passen al primer pla.

Des de Catalunya, un primer temor davant l'assumpció d'aquest marc normatiu és que l'administració espanyola es mostri poc ambiciosa. Algunes comunitats autònomes voldrien una transposició una mica laxa, sense objectius clars en matèria de recollida de bioresidus, en què es preveu només una recollida del 20% abans del 2016, o en un altre dels grans objectius, augmentar fins al 50% la reutilització i reciclatge abans del 2020. Com diu Genoveva Català, directora de l'Agència de Residus de Catalunya (ARC), "Catalunya no vol que es vagi en rere, que es respectin els objectius de la directiva, tot trobant la manera que el sector del reciclatge tingui viabilitat econòmica o que la valorització, perquè sigui completa, no es faci necessàriament

en punts pròxims a la generació". Val a dir que la recollida selectiva a Catalunya, és a dir, la capacitat de valorització de residus, va assolir l'any passat un 37,6%, que "permet pensar que el 2012, si anem creixent tres o quatre punts l'any, com hem estat fent, ja assoliríem el 48%, per progressar fins a un 60% el 2026". Com afegeix Català, serà fonamental per assolir aquests objectius que reïxi la recollida d'orgànica, que ha culmi-

nat el seu desplegament enguany.

Catalunya es troba entre les regions europees capdavanteres quant a gestió de residus, i una política modesta per part de l'Estat pot ser al capdavant perjudicial ja que Catalunya, segons Joan Salabert, del Centre d'Ecologia i Projectes Alternatius-Ecologistes de Catalunya (CEPA), "podria veure's discriminada en el capítol d'inversions t de l'Estat" I, com diu Genoveva Català, "el servei

públic de la gestió de residus necessita d'una atenció contínua, manteniment i reinversió". En el camp de la reutilització i el reciclatge, Català destaca fites com haver aconseguit reduir un 30% l'ús per càpita de la bossa de plàstic o haver consolidat iniciatives com ara els premis a l'Ecodisseny, Xarxa Compra Reciclat o Roba Amiga, entre d'altres.

Els experts adverteixen que la llei de residus estatal, en transpo-

sar la directiva, «fa un canvi de jerarquies, i si abans abocador i incineració eren al mateix rang, per sota de prevenció, reutilització i reciclatge, ara la segona via guanya un punt si, com diu el text normatiu, suposa una solució d'eficiència energètica».

De fet, aquest impuls a la incineració obeeix a la importància d'aquest mercat o indústria al centre d'Europa, que veu en el sud una nova àrea comercial. Segons Salabert, la previsió de construir una altra incineradora a l'àrea metropolitana "es veu reforçada per la directiva". Genoveva Català no creu que anem cap a un nou impuls de la incineració: "Estem prioritant importants inversions en plantes de tractament de la fracció resta, i cercant solucions com ara compactar el residu per dipositar-lo com a reblliment. No s'incinera res que pugui tenir una altra solució. El cas de la nova incineradora de l'àrea de Barcelona obeeix a un problema de densitat territorial".

Però on la directiva obre un nou camp de progrés és en el que s'anomena responsabilitat ampliada del productor, individual o

Els experts creuen que l'empresa ha de pagar més per sostenir els circuits de gestió

empresa, que genera residu. A partir d'aquesta figura, la llei deixaria marge a les comunitats autònomes per fer lleis sobre prevenció dotades d'instruments econòmics. Actualment, els municipis es troben que financen en gran part el sistema integrat de gestió (SIG) d'envasos i embalatges, ara en una situació complicada, quan la crisi, tot i fer que es generin menys residus, no suposa que caiguin els costos fixos del sistema. "Caldria que les empreses paguessin més, si volem que el SIG guanyi en efectivitat, amb més punts de recollida selectiva, i aconseguir així millors dades de recollida", segons el representant del CEPA.

Un dels orgulls de l'administració catalana és el cànon de disposició de residus (10 euros per tona que va a l'abocador, 5 per a la que s'incinera) que, com afirma Català, "ha tingut un efecte incentivador i ha influït decisivament des del 2004 en els bons resultats de la recollida selectiva". Entitats que han elevat al·legacions a la transposició de la directiva, com el CEPA, la Fundació per a la Prevenció de Residus i el Gremi de Recuperaçió de Catalunya, creuen que, perquè no perdi el valor estimulant per als municipis actius en recollida selectiva, que reben un retorn, caldria potenciar-ne l'aspecte dissuasiu, i apujar-lo fins a 30 euros.

Cap a una gestió sostenible dels materials

Estats com ara Bèlgica, Holanda i Alemanya estan duent les seves polítiques cap a una reducció, fins al límit, de la circulació d'envasos i embolcalls. Tot i que pugui ser impopular, Salabert creu que "l'administració hauria d'arribar a fer impostos sobre envasos dipositats al mercat per tal que l'empresa, que pren la decisió sobre el que es produeix, tingui en compte què representa en la gestió de

residus", explica Salabert. Dins d'aquesta lògica, la fita final seria el canvi del procés productiu, per aconseguir la reducció del residu. Genoveva Català creu que per assolir objectius com ara arribar al 2012 a una generació d'1,48 quilos per habitant i dia (ara estem en 1,63) "serà cabdal concebre els productes d'una manera diferent, tot analitzant-ne el cicle de vida, i aquí serà necessària una gran

implicació del món de l'empresa, que té un camp immens per actuar". Genoveva Català creu que amb normatives no se soluciona tot: "S'aguantaria a nivell de mercat?", però en canvi, creu que poden ser molt interessants a mitjà termini les solucions de dipòsit i retorn, en què el consumidor paga un tant pel residu que generarà en comprar un bé, que li serà retornat en acabar el seu cicle.